

Kontaktperson
Miljöavdelningen
Johan Johnmark
010-22 41 411
skane@lansstyrelsen.se

Beslut om bildande av naturreservatet Svartetorp i Kristianstads kommun, Skåne län

Beslut

Med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808) förklarar länsstyrelsen det område som avgränsats på bifogad karta (bilaga 1) som naturreservat.

För att trygga syftet med naturreservatet ska de föreskrifter gälla, som anges nedan med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken.

Med stöd av 3 § Förordning om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., fastställer länsstyrelsen bifogad skötselplan, (bilaga 3).

Skala cirka 1:10 000

© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Svartetorp NR Beslut.docx

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Bankgiro	E-post	www
205 15 Malmö	Kungsgatan 13	010-224 10 00 vx	010-224 11 00	102-2847	skane@lansstyrelsen.se	www.lansstyrelsen.se/skane
291 86 Kristianstad	Ö Boulevarden 62 A					

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Svartetorp
Kommun	Kristianstad
Natura 2000 ID	-
Gränser	Området begränsas av mitten av svart heldragen linje på till detta beslut bifogad karta (bilaga 1)
Fastigheter	Del av Svartetorp 1:1, Kristianstads kommun
Markägare	Enskild
Läge	Cirka 21 km nordöst om Kristianstad
Kartblad	Topografiska kartan: 3E NV Karlshamn Ekonomiska kartan: 2E 5b
Koordinater	X 459760, Y 6226700 (SWEREF 99)
Naturgeografisk region	Nr 7, Skånes sediment och horstområde
Vegetationszon	Nemorala zonen (södra lövskogsregionen)
Inskrivna nyttjanderätter	Uppgifter finns i akten
Gemensamhetsanläggningar	Uppgifter finns i akten
Areal	Cirka 15,1 hektar
Förvaltare	Länsstyrelsen Skåne

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och att skydda, vårda, bevara och återställa värdefulla naturmiljöer. Områdets ädellövskog och sumpskog med dess biologiska mångfald ska bevaras och återställas. I området förekommande värdefulla naturmiljöer och livsmiljöer för skyddsvärda arter ska skyddas och återställas. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Syftet ska tillgodoses genom att:

- Bevara, restaurera och utveckla en flerskiktad ädellövskog, med inslag av luckor och gläntor,
- Bevara och utveckla lövskogen med avseende på ålders- och artmässig variation och förekomst av död och döende ved av olika arter, stadier och grovlekar,
- Initialt aktivt öka mängden död och döende lövved,
- Ej transportera ut lövved,
- Se till att det på sikt inte förekommer gran inom området bl.a. genom att avveckla granplanteringen,
- Bevara och utveckla områdets sumpskog,

- Lägga igen avvattnande diken,
- Bevara, restaurera och utveckla de faunistiska, floristiska och mykologiska värdena inom området,
- Gynna i området förekommande habitatlistad¹, rödlistad² eller sällsynt art,
- Inplantera för området lämpliga hotade och sällsynta arter, i synnerhet arter kopplade till ädellövskog,
- Ta bort eventuellt främmande arter av träd och buskar,
- Undvika markskador,
- Hålla delar av området tillgängligt för allmänhetens friluftsliv genom att underhålla leder,
- Hålla delar av området tillgängligt för friluftslivet.

¹ Arter som förekommer i Rådets direktiv om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter,

² Arter som är förtecknade enligt Artdatabanken som rödlistade i Sverige.

Föreskrifter

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom naturreservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar områdets topografi och landskapets allmänna karaktär, yt- eller dräneringsförhållanden som att gräva, spränga, borra, schakta, muddra, rensa, dika, fylla ut, anordna upplag eller annan markberedning,
2. uppföra ny byggnad, mast, luftledning, vindkraftverk eller annan anläggning,
3. avverka träd och buskar, gallra, röja, ta bort dött träd eller vindfälle eller på annat sätt påverka vegetationen,
4. åstadkomma körsador
5. stödutfodra jaktbart vilt,

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång.

För att tillgodose syftet med reservatet förpliktas markägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla att sådana anordningar och åtgärder vidtas inom reservatet:

1. utmärkning av och upplysning om naturreservatet,
2. inom bilaga 2, område 1, tåla skötselåtgärder i form av kontinuerlig röjning av uppväxande gran, naturvårdsröjningar, veteranisera träd för att skapa miljöer för olika organismer, avverkning av främmande trädslag, plantering eller sådd av löv träd,
3. inom bilaga 2, område 2, efter utgången av år 2029 tåla intrång i form av avverkning av gran och därefter kontinuerlig röjning av uppväxande gran, naturvårdsröjningar, veteranisera träd för att skapa miljöer för olika organismer, avverkning av främmande trädslag, plantering eller sådd av löv träd,
4. borttagande av främmande eller invasiva arter,
5. förvaltarens inplantering av inhemska arter vilka är knutna till biotoperna i naturreservatet,
6. utförande av åtgärder för, av förvaltaren, utpekade arter,
7. utförande och underhåll av anläggningar och anordningar för allmänhetens tillgänglighet,
8. undersökningar och miljöövervakning av djur-, svamp- och växtlivet samt av mark- och vattenförhållanden.

C. Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken, om rätten att färdas och vistas samt ordningen i övrigt inom naturreservatet.

utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. borra, måla eller på annat sätt skada häll, sten eller block,
2. medföra hund eller annat husdjur som ej hålls i koppel,
3. gräva upp växter, plocka mossor, lavar eller vedlevande svampar,
4. avsiktligt bryta sönder eller insamla och bortföra död ved,

Vidare är det förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd

5. anbringa tavla, skylt, snitsel, inskrift, affisch eller därmed jämförlig anordning.
6. samla in ryggradslösa djur, t.ex. skalbaggar. Enstaka exemplar får dock samlas in under förutsättning att det inte bryter mot fridlysningsbestämmelserna och att fällor inte används.

7. utplacera främmande föremål (tex geocachar eller dylikt).

Undantag från föreskrifter

Ovanstående föreskrifter under A och C utgör inte hinder för förvaltaren, eller den som Länsstyrelsen utser, att utföra de åtgärder som behövs för reservatets vård och skötsel och som framgår av föreskrifter B1-9.

- normalt underhåll av befintliga vägar eller nedtagning av för allmänheten farliga träd (längs med vägar, leder, rastplatser etc.).
- drift och underhåll av vid tidpunkten för detta beslut befintliga ledningar, master och anläggningar, tillhörande staten, kommunen, el-, energi- och teledistributör. Inför utförande av arbete, som kan påverka mark- eller vegetation, ska samråd ske med länsstyrelsen. Vid akut underhållsåtgärd kan samråd ske sedan arbetet inletts.

För föreskrifterna gäller följande undantag:

- A1 gäller ej tillfälligt upplag vid skogsbruksåtgärder, A3 utgör inte hinder för markägaren att röja gallra och slutavverka skog eller för drivning av virke inklusive GROT (grenar och toppar) i markerade skogsbestånd/ avdelningar i bilaga 2. Undantaget gäller fram till och med slutavverkning eller innan utgången av år 2029 av respektive skogsbestånd samt efterföljande uttag av GROT. Vid åtgärderna tas generell naturvårdshänsyn enligt skogsvårdslagen. C5 gäller ej skyltning vid markägarens skogsbruksåtgärder,
- A1 gäller ej nedgrävning av kablar eller ledningar inom befintlig kraftledningsgata.
- A2 gäller inte för mobila jakttorn.
- C2 gäller ej innehavare av jakträtt inom reservatet vid jakt och fångst av vilt i enlighet med jaktlagstiftningens bestämmelser.
- C3 gäller ej för insamling av enstaka beläggsexemplar under förutsättning att insamlandet inte bryter mot fridlysningsbestämmelserna eller att arten är klassad som rödlistad samt att inrapportering sker av fyndet till Artportalen.

Föreskrifterna gäller ej tjänstemän från Länsstyrelsen i samband med tillsyns- och förvaltningsuppdrag.

Länsstyrelsen får enligt 7 kap 7 § miljöbalken, om det finns särskilda skäl, lämna dispens från meddelade reservatsföreskrifter.

Beskrivning av området

Landskap och geovetenskapliga bevarandevärden

Naturreseptatet Svartetorp utgörs av restberget Vångabergets nordliga spets. Berggrunden utgörs av vångagranit och jordarten av morän. I området finns rejäla branter med berghällar och rikligt med stora block.

Biologiska bevarandevärden

De rejäla branterna med flyttblocken har försvårat ett effektivt skogsbruk vilket medfört ett kvarlämnade av död ved och att träden är gamla, här finns även rikligt med senvuxna träd. I området har hittills enbart ett fåtal rödlistade arter påträffats bokkantlav (NT) och jättesvampmal (NT) samt pulverklubba (tidigare rödlistad). Vidare finns signalarterna havstulpanelav och plattfjädermossa. Fågellivet utgörs bl.a. av spillkråka samt häckande skogsduva.

Friluftsvärden

Området nyttjas av närboenden. Det finns en enklare utmärkt led i området som har sin början vid kraftledningsgatan och som går åtminstone bort till Vångabacken.

Skäl för beslut

Enligt 7 kap 4 § miljöbalken (MB) får ett mark- eller vattenområde av länsstyrelsen eller kommunen förklaras som naturreseptat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet.

Ett område som behövs för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreseptat.

Enligt 7 kap 5 § MB skall skälen i ett beslut om att bilda naturreseptat anges. I beslutet skall också anges de inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med reseptatet, såsom förbud mot bebyggelse, uppförande av stängsel, upplag, schaktning, täkt, uppodling, dikning, plantering, avverkning, jakt, fiske och användning av bekämpningsmedel. En inskränkning får innebära att tillträde till området förbjuds under hela eller delar av året.

Om det senare visar sig finnas nya skäl eller behövas ytterligare inskränkningar för att uppnå syftet med skyddet, får länsstyrelsen eller kommunen meddela beslut om detta.

Enligt 7 kap 6 § MB får länsstyrelsen eller kommunen, om det behövs för att tillgodose syftet med ett naturreservat, förplikta ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla sådana intrång som att det inom området

1. anläggs vägar, parkeringsplatser, vandringsleder, raststugor, tältplatser, badplatser, sanitära inrättningar eller liknande anordningar,
2. bereds tillträde till mark för allmänheten där allmänheten annars inte har rätt att vistas,
3. utförs gallring, röjning, slåtter, plantering, betesdrift, avspärning eller liknande åtgärder, eller
4. genomförs undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.

Enligt 7 kap 30 § MB regleras föreskrifter om rätten att färdas och vistas inom ett område som skyddas enligt detta kapitel och om ordningen i övrigt inom området. Sådana föreskrifter får meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, om det behövs för att tillgodose syftet med skyddet. I de fall kommunen beslutar om skydd av ett område får den meddela sådana föreskrifter.

Länsstyrelsens bedömning

Det föreslagna naturreservatet har höga naturvärden och har potential att få ännu högre. Det föreslagna naturreservatet har angivits som skyddsvärt ur naturvårds- och friluftslivssynpunkt avseende nationell, regional och kommunal nivå och omfattas eller ingår i:

- **Riksintresse enligt 3 kap 6 § Miljöbalken:** Området ingår i ett större område som är av riksintresse för friluftslivet (Ivösjön-Immeln-Ryssberget).
- **Riksintresse enligt 3 kap 6 § Miljöbalken:** Området ingår i ett större område som är av riksintresse för naturvärden (N22, Oppmanna-Ivösjöområdet). Riksvärdena utgörs bl.a. av geovetenskap (Berggrundsmorfologi) och fauna.
- **Fornlämningar:** I norra delen ingår del av Svartetorps gamla gårdstomt, med en rest av en källare 10x9 meter. I hela området finns ett flertal lägre stenmurar.
- **Hotade arter:** Inom området har ännu så länge enbart ett fåtal hotade arter påträffats, jättesvampmal (NT) och bokkantlav (NT).
- **Länets naturvårdsprogram:** Området utgör norra spetsen av i ett större område, Vångabergets östsluttning, som utgör ett klass 3 område. (klass 1 utgör särskilt höga naturvärden och klass 3 höga naturvärden).

- **Nyckelbiotoper:** Skogsstyrelsen har i området utpekat en nyckelbiotop på cirka 0,5 hektar sumpskog.
- **Fågelarter enligt EU:s fågeldirektiv bilaga 1, för vilka särskilda skyddsområden skall avsättas:** röd glada, *Milvus milvus* (A074) troligen häckande och födosökande och spillkråka, *Dryocopus martius* (A236) födosökande (främst vintertid).

Ett permanent skydd av området som naturreservat medför ett bidrag till uppfyllande av miljömålen levande skogar och ett rikt växt- och djurliv.

Av ovan redovisade skäl och med syfte att bevara biologisk mångfald, skydda, vårda och återställa värdefulla naturmiljöer, tillgodose behov av områden för friluftsliv samt återställa och nyskapa livsmiljöer för skyddsvärda arter bör området avsättas som naturreservat.

Länsstyrelsen har bemött inkomna yttranden och synpunkter (bilaga 4) och finner vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap 25 § miljöbalken att det för att skydda och vårda de värden som beskrivits ovan finns skäl att besluta om att bilda ett naturreservat i området, att besluta om föreskrifter för att skydda området samt fastställa en skötselplan.

Förordnandet är förenligt med grundläggande bestämmelser för hushållning med mark- och vattenresurser samt med kommunens översiktsplan.

C-föreskrifterna gäller omedelbart, även om de överklagas.

Upplysningar

Länsstyrelsen vill upplysa om att föreskrifterna under C gäller oberoende av om beslutet överklagas samt att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna gäller för området, exempelvis:

- Fridlysningsbestämmelser. Alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon är fredade enligt jaktlagen (1987:259). Vissa andra växt-, svamp- och djurarter är fridlysta enligt 8 kap miljöbalken och artskyddsförordningen.
- Terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängkörningsförordningen (1978:594) med vissa förbud mot körning i terräng,

- Kulturmiljölagen m.m. (SFS 1988:950) med krav på tillstånd för att rubba, ta bort, gräva ut, täcka över eller genom bebyggelse, plantering eller på annat sätt ändra eller skada en fornlämning,
- 15 kap 31 § miljöbalken om förbud mot nedskräpning,
- Lokala och kommunala ordningsföreskrifter.

Ärendets handläggning

Fastighetsägaren till Svartetorp 1:1 inkom år 2012 med anmälan enligt KOMET programmet. Intrångsersättning har utgått till markägarna år 2015.

Länsstyrelsen har upprättat förslag till syfte, föreskrifter och skötselplan.

Ärendet har remitterats. Inkomna yttranden och länsstyrelsens bemötanden finns i bilaga 4.

Skötselplan och förvaltning av naturreservatet

Skötselplan

Enligt 3 § förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. framgår bland annat att en skötselplan ska fastställas vid bildande av ett naturreservat. Skötselplanen finns bilagt till detta beslut, se bilaga 3.

Förvaltning

Länsstyrelsen Skåne är förvaltare av naturreservatet och ska fortlöpande samråda med länsstyrelsen, arrendatorer, berörda myndigheter och andra berörda vid förvaltningen.

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling samt i ortstidning. Sakägare ska anses ha fått del av beslutet den dag kungörelse var införd i ortstidning.

Överklagande

Detta beslut kan överklagas till Regeringen, Miljödepartementet, se bilaga 6.

Detta beslut har fattats av Länsöverdirektör Göran Enander. I den slutliga handläggningen har även deltagit, miljödirektör Annelie Johansson, naturvårdsdirektör Per-Magnus Åhrén, t.f. enhetschef enheten för samhällsplanering Kajsa Palo, länsassessor Ann Westerdahl och naturvårdshandläggare Johan Johnmark, föredragande.

Detta beslut har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Bilagor

1. Karta med naturreservatets avgränsning
2. Karta med markerade områden gällande föreskrifter med stöd av 7 kap 6 § miljöbalken om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång
3. Skötselplan
4. Inkomna yttranden och länsstyrelsens bemötanden
5. Sändlista
6. Hur man överklagar

Kontaktperson

Miljöavdelningen

Johan Johnmark

010-22 41 411

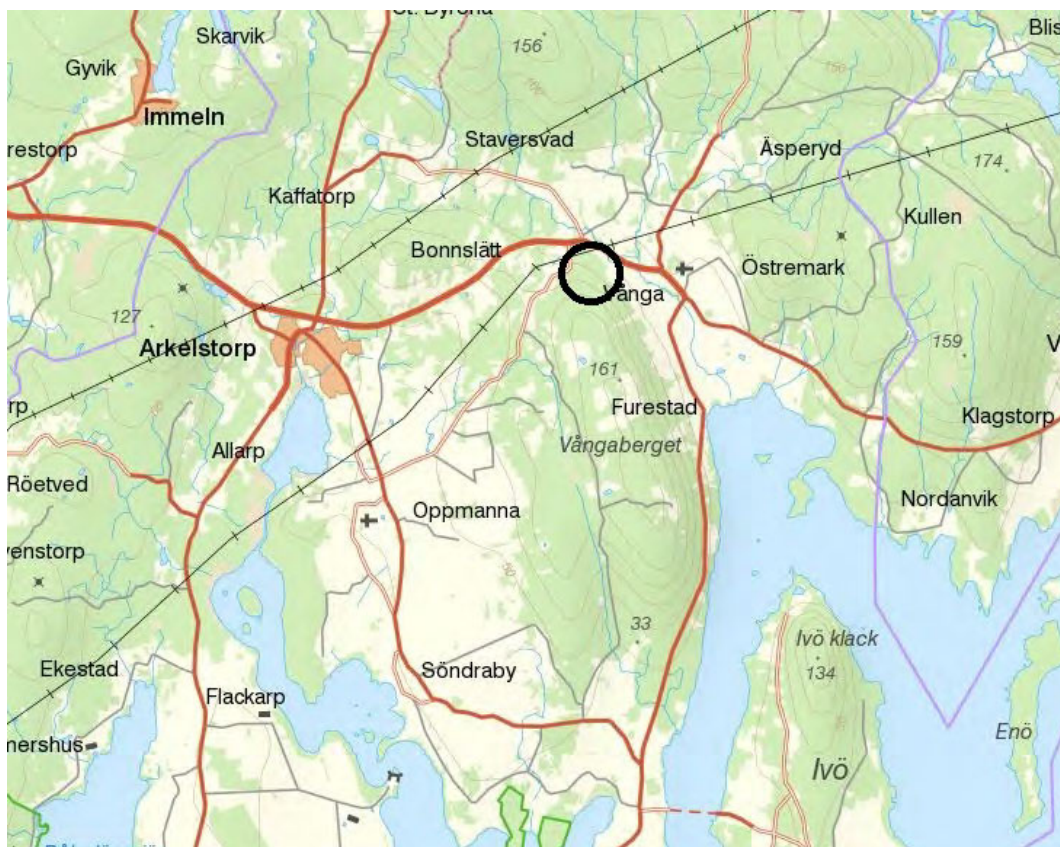
johan.johnmark@lansstyrelsen.se

Bilaga 1. Karta med naturreservatets avgränsning

Tillhör beslut om bildande av naturreservatet Svartetorp i Kristianstads kommun.

Naturreservatet är utmärkt med heldragen svart linje på kartan. Skala 1:10 000.

Översiktskarta med en svart ring kring naturreservatet. Skala cirka 1:100 000

Kontaktperson

Miljöavdelningen

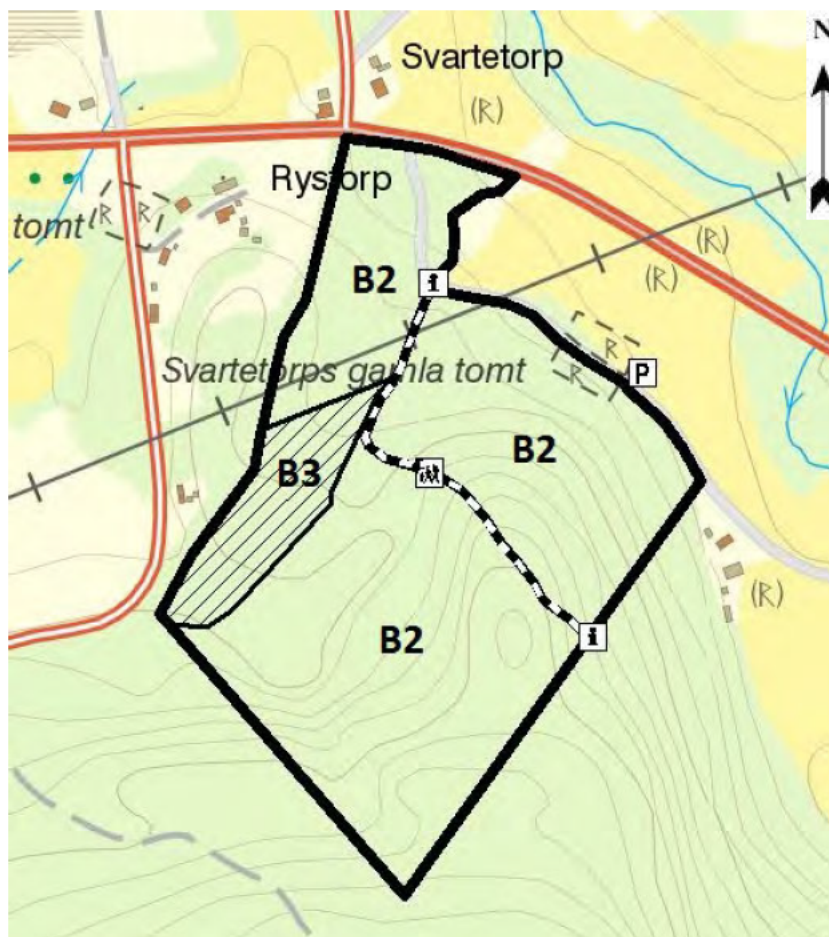
Johan Johnmark

010-22 41 411

johan.johnmark@lansstyrelsen.se

Bilaga 2. Karta med markerade områden gällande föreskrifter med stöd av 7 kap 6 § miljöbalken om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång

Tillhör beslut om bildande av naturreservatet Svartetorp i Kristianstads kommun.

Område B2 gäller föreskrift B2 osv

Kontaktperson
Miljöavdelningen
Johan Johnmark
010-22 41 411
johan.johnmark@lansstyrelsen.se

Skötselplan för naturreservatet Svartetorp

Innehållsförteckning

Inledning	3
2.1 ALLMÄN BESKRIVNING OCH BEVARANDEVÄRDEN	3
2.1.1 Historisk och nuvarande markanvändning samt kulturhistoria.....	3
2.1.2 Vad kan påverka området negativt?.....	6
3 ÖVERSIKT AV MÅL, SKÖTSELÅTGÄRDER OCH PLANERAD MARKANVÄNDNING	6
3.1 Generella riktlinjer och skötselåtgärder	6
4 SPECIFIKA MÅL OCH SKÖTSELÅTGÄRDER FÖR SKÖTSELOMRÅDEN	6
4.1 Skötselområde Naturskogsliknande ädellövskog cirka 4,7 hektar	6
4.1.1 Beskrivning	6
4.1.2 Bevarandemål	7
4.1.3 Restaureringsåtgärder	7
4.1.4 Skötselåtgärder	7
4.2 Skötselområde Ädellövskog – Restaurering som ska övergå till naturskogsliknande ädellövskog,	
cirka 5,5 hektar	8
4.2.1 Beskrivning	8
4.2.2 Bevarandemål	8
4.2.3 Restaureringsåtgärder	8
4.3 Skötselområde Ädellövskog – Restaurering varav gran som ska övergå till naturskogsliknande	
ädelövskog, 1,4 hektar	9
4.3.1 Beskrivning	9
4.3.2 Bevarandemål	9
4.3.3 Restaureringsåtgärder	10
4.4 Skötselområde Sumpskog, cirka 2,5 hektar	10
4.4.1 Beskrivning	10
4.4.2 Bevarandemål	10
4.4.3 Restaureringsåtgärder	11
4.4.4 Skötselåtgärder	11
4.5 Skötselområde Kraftledningsgata cirka 0,9 hektar	11
4.5.1 Beskrivning	11
5 FRILUFTSLIV	11
5.1 Tillgänglighet, parkering, leder och informationsskylt	11
5.2 Utmärkning av naturreservatets gräns	11
6 JAKT OCH FISKE	11
7 TILLSYN	12
8 DOKUMENTATION OCH UPPFÖLJNING	12
8.1 Uppföljning av bevarandemål och skötselåtgärder	12
8.2 Revidering av skötselplanen	12
9 KOSTNADER OCH FINANSIERING	12
9.1 Ekonomisk utredning	12
9.2 Finansiering av förvaltningen	12

10 KOSTNADSANSVAR OCH PRIORITERINGAR.....	13
11 RÖDLISTADE ARTER ENLIGT ARTDATABANKEN 2015.....	14
12 KÄLLOR.....	14
12.1 Kartor.....	14
12.2 Litteratur.....	14

BILAGOR

A. Skötselområden

B. Mål och anläggningar

Inledning

Skötselplanen beskriver ett områdes värden enligt befintligt kunskapsläge och redogör även för hur och när dessa värden ska skötas. Bakom detta ligger syftena med bildandet av ett naturreservat. Syftena styr vilka föreskrifter (regler) som ska gälla. Föreskrifterna redovisas i det dokument där bildandet av naturreservatet beslutas. Men, för att uppnå syftena med ett naturreservat kan det också krävas en särskild skötsel- vilken redovisas i detta dokument

Skötselplanen anger också vad som är viktigast att göra om förvaltaren av naturreservatet, dvs den som är ansvarig för skötseln, behöver prioritera. Skötselplanen vänder sig dock inte bara till förvaltaren utan även till markägare och andra intressenter.

Länsstyrelsen har ett övergripande ansvar för att statligt bildade naturreservat sköts. Länsstyrelsen har också ansvar för tillsynen och uppföljning i statliga naturreservat. Förvaltningen kan överlåtas till andra, t ex en stiftelse eller den kommun där naturreservatet är beläget. De praktiska skötselåtgärderna utförs oftast av markägare, arrendatorer, entreprenörer eller andra som förvaltaren har skötselavtal med.

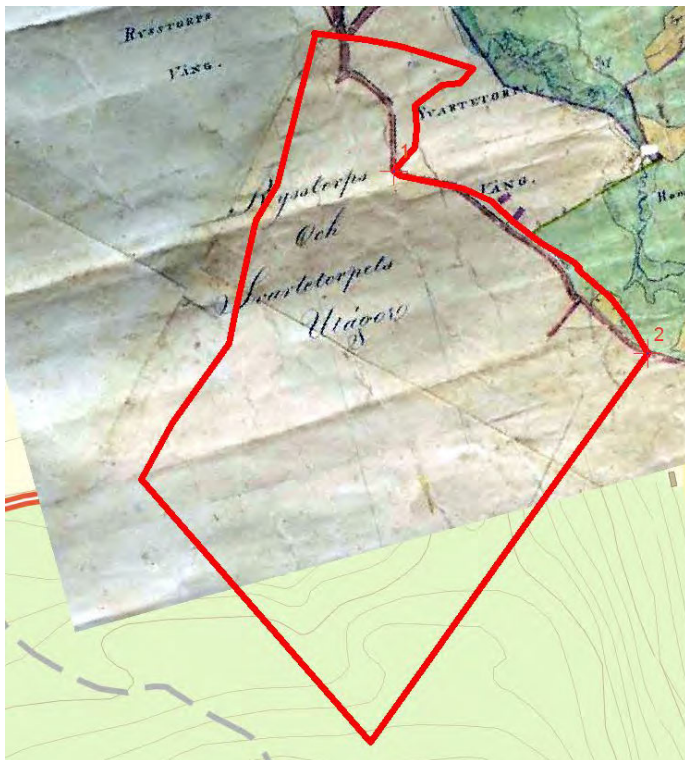
Skötselplanen börjar med en beskrivande del där bl. a. naturreservatets syften och vilka natur- och bevarandevärden som finns redovisas. Därefter följer en redogörelse för bevarandemålen och för hur naturreservatet ska skötas för att uppnå målen och syftena.

2.1 Allmän beskrivning och bevarandevärden

Allmän beskrivning och bevarandevärden återfinns i själva beslutet om bildande av naturreservatet.

2.1.1 Historisk och nuvarande markanvändning samt kulturhistoria

Området ligger i en bygd som har nyttjats av människan sedan lång tid tillbaka. Det äldsta skriftliga belägget finns från år 1646. Det huvudsakliga markutnyttjandet under århundradena har troligen varit virkestäkt och att man låtit djuren gå på skogen samt nyttjat området som ollonskog. Inom området har det tidigare legat en gård, Svartetorp (Svartetorps gamla tomt). Idag finns enbart spår av bebyggelsen kvar, däribland en källare. Fastigheten är rik på lägre stengärdsgårdar.

Enskifteskarta från 1813. Området är benämnt Rysstorp och Svartetorps utägor, dvs djuren gick på skogen.
Notera att georefereringen ej är helt exakt.

Häradsekonomska kartan från år 1926-34 visar att området var bevuxet med ädellöv. Sumpskogen var delvis bevuxen med tall.

Flygbilden från år 1947 visar att området i huvudsak var bevuxet med skog. Det ser ut som om tallen var betydligt mer dominerande då.

Ortofoto från år 2014.

2.1.2 Vad kan påverka området negativt?

- Avverkning eller röjning av träd som hyser sällsynta eller rödlistade arter.
- Bortförande av död ved.
- Avvattning av sumpskogen.

3 Översikt av mål, skötselåtgärder och planerad markanvändning

3.1 Generella riktlinjer och skötselåtgärder

- Tillskapa död ved, röja fram ersättningsträd.
- Håll tillbaka granuppslag i hela området.

4 Specifika mål och skötselåtgärder för skötselområdena

Naturreservatet har delats in i fem olika skötselområden.

4.1 Skötselområde Naturskogsliknande ädellövskog, cirka 4,7 hektar

4.1.1 Beskrivning: Två mindre områden som här har betecknats som naturskogsliknande ädellövskog, främst för att skilja dessa områden från resterande ädellövskog. Områdena är på väg mot ett naturskogsliknande tillstånd, även om de har mycket lång väg kvar. Naturtypen utgörs av näringsfattig bokskog. Träden utgörs främst av bok, med inslag av enstaka ek och avenbok och merparten av bokarna är cirka 80-140 år gamla. De rejäla branterna med flyttblocken har försvårat ett effektivt skogsbruk vilket medfört ett kvarlämnade av gamla träd och död ved, även om mängden död ved är mycket begränsad, här växer rikligt med senvuxna träd, men inga riktigt grova träd. I området har hittills enbart ett fåtal rödlistade arter påträffats bokkantlav (NT) och jättesvampmal (NT) samt pulverklubba (tidigare rödlistad). Vidare finns signalarterna havstulpanelav, klippfrullania och plattfjädermossa. I området växer även långfliksmossa, glansfläck, västlig hakmossa, lopplummer och fjällig flitlav. Fältskiktet är tämligen individfattigt och utgörs av blåbär, ekorrbär och hultbräken. Fågellivet utgörs bl.a. av spillkråka samt häckande skogsduva. Skalbaggen bokborre har påträffats.

I branterna finns de högsta naturvårderna på bok i området.

4.1.2 Bevarandemål:

- Flerskiktad ädellövskog med gamla träd, bestående av främst bok med inslag av andra ädla lövträd.
- Mängden död ved i form av döda träd, högstubbar och lågor ska vara riklig, ett riktvärde bör vara minst 40 kbm/ha.
- Gran eller andra för området främmande trädslag ska ej förekomma inom skötselområdet.
- Arterna bokkantlav och skogsduva bör förekomma.
- Områdena får vara mycket svårframkomliga, med undantag där leden går.

Bevarandemålet är ej uppnått, pga den bristande mängden död ved.

4.1.3 Restaureringsåtgärder:

- Successiv ökning av mängden död och döende ved genom ringbarkning, fällning, fläkskador etc av bok. Träd med rödlistade arter får ej ringbarkas eller fällas. Avverkningarna ska spridas i tid för att kontinuerligt skapa ny död ved, då bokved bryts ner på cirka 20 år. Avverkningarna bör ligga kring 1-3 träd/ha och inte överstiga den årliga tillväxten (år 2014 cirka 8 skM³/ha/år).

4.1.4 Skötselåtgärder:

- Avverkning av lövträd för att kunna uppnå bevarandemålen. Avverkningarna ska spridas i tid för att kontinuerligt skapa ny död ved, då bokved bryts ner på cirka 20 år. Avverkningarna bör inte överstiga den årliga tillväxten (år 2014 cirka 8 skM³/ha/år). Skapande av död och döende ved, träd med rödlistade arter får ej ringbarkas eller fällas.
- Träd eller grenar som utgör fara eller försvårar framkomligheten för friluftsliv får tas ner. Gamla träd sparas så långt som möjligt vid eventuella säkerhetsåtgärder och ställes som högstubbar vid ev nedtagning. Träd som fallit över leden får flyttas åt sidan och läggas på annan plats inom området för att förmultna.
- Røjning och ringbarkning av gran.
- Inplantering av arter som lever i andra naturskogsliknade ädellövskogar i södra Sverige får ske.

Målbild för ädellövskog med bl.a. olikåldriga träd, grova träd, luckor, död och döende ved, en levande skog helt enkelt

Bilderna ovan är dock tagna på ett område som är betydligt näringsrikare.

4.2 Skötselområde Ädellövskog – Restaurering, som ska övergå till naturskogsliknade ädellövskog, cirka 5,5 hektar

4.2.1 Beskrivning:

Området utgörs av tre olika delområden. Emellan de mer naturskogsliknade partierna finns ett tidigare välbrukat skogområde, den senaste gallringen skedde troligen för cirka 5-7 år sedan. Kvarvarande skog utgörs främst av likåldrig cirka 80 årig bok. Viss föryngring av främst bok sker i luckorna. Vilttrycket synes vara tämligen högt vilket motverkar träd etablering. I området växer bl.a. ekorrbär, gökärt och blåbär. Delområdet norr om kraftledningsgatan utgörs av blandskog som domineras av bok. Här är både åldern och trädslagsfördelningen är varierande med huvuddelen inom 50 till 90 år. Längs vägen står några aspar som börjar bli grova. Här står även några cirka 40-50 åriga fågelbär. Föryngringen inom detta delområde är god. Det sista delområdet utgörs av ett mindre område i sydväst och utgörs främst av bok med ett högt inslag av björk och al.

Stora områden med likåldrig bok och med mycket begränsad mängd död ved

4.2.2 Bevarandemål:

- Samma som för naturskogsliknande ädellövskog.

För att nå bevarandemålet behöver mängden död ved i olika former öka, likåldrigheten brytas och andra lövträd än bok gynnas. Bevarandemålet bedöms vara uppnått om ungefär 50 år.

4.2.3 Restaureringsåtgärder:

- Skapa mer död och döende ved genom ringbarkning och fällning av cirka 1-3 träd/hektar och år. Inga grova eller senvuxna träd får fällas.
- Skapa luckor, flertalet av träden bör då fällas in i omgivande skog för att minska risken för hyggesuppslag. Solbelysta högstubbar bör lämnas i norra delen av luckan. Vid föryngringsproblem pga viltbete bör avverkad trädskrona fällas ut i luckan, för att underlätta plantuppväxt.

- Plantering av ek, lind, lönn, fågelbär, hassel och avenbok, inhägnad kan behövas.
- Avverkning av uppkommande granar, som lämnas som död ved.

När restaureringen är genomförd ska området uppgå i skötselområde naturskogsliknande ädellövskog.

4.3 Skötselområde Ädellövskog – Restaurering varav gran som ska övergå till naturskogsliknande ädellövskog, cirka 1,4 hektar

4.3.1 Beskrivning:

Ett område, som ska slutavverkas av markägaren senast år 2029.

Granplantering som ska avvecklas och bereda plats för ädellövskog

4.3.2 Bevarandemål:

- Samma som för naturskogsliknande ädellövskog.

Under restaureringsfasen gäller även följande bevarandemål:

- Ädellövsarter och mindre vanliga lövträdsarter (sälg, rönn, osv.) ska utgöra ca 50% av grundyta,
- Förekommande insektspollinerade träd och buskar såsom hagtorn, slån, fågelbär med flera ska gynnas i bryn och kantzoner,

Bevarandemålet bedöms vara uppnått om 160 år.

4.3.3 Restaureringsåtgärder:

- Granområdena avverkas av markägaren senast 2029. Granen får saluföras. Markskador ska undvikas.
- Kontinuerlig röjning i det uppväxande trädbeståndet genom stora oregelbundna luckor (cirka 7 meter i radie). Andra lövträd ska prioriteras framför bok.
- Åtgärderna bör återkomma vart 5:e år.

4.4 Skötselområde Sumpskog, cirka 2,5 hektar

4.4.1 Beskrivning:

Sumpskog bestående av både tall, björk och al. Trädens ålder är ungefär 70 år. Området utgörs av en nyckelbiotop och har stått ogallrat under lång tid med viss mängd död ved. I området växer bl.a. typiska fattigkärrsarter som stor björnmossa, kärrviol och vitmossor av olika slag. Det står några granar som givit upphov till en mängd smågranar i området. Sumpskogen avvattnas av två diken i nordväst och i väst om området.

Barrsumpskog som i princip lämnas för fri utveckling

Diket i väst

4.4.2 Bevarandemål

- Barrsumpskog bestående främst av tall med inslag av främst björk och klibbal.
- Mängden död ved i form av döda träd, högstubbar och lågor bör som, ett riktvärde vara minst 20 kbm/ha.
- Området får vara mycket svårframkomligt.
- Hydrologin i området ska vara opåverkad av dikning.

4.4.3 Restaureringsåtgärder

- Motormanuell ringbarkning och röjning av gran. Granen lämnas som död ved.
- Igenläggning av de två diken.

4.4.4 Skötselåtgärder

- Rökning av uppväxande gran.

4.5 Skötselområde Kraftledningsgata, cirka 0,9 hektar

4.5.1 Beskrivning

- En större kraftledningsgata som delar naturreservatet i en sydväst- nordöstlig riktning. Kraftledningsgatan röjs av Svenska Kraftnät AB, på uppkommande buskar och träd ungefär vart 8:e år med mellanliggande röjningsbesiktning. Naturreservatet medför ingen inskränkning på denna nyttjanderätt. Det vore dock önskvärt att blommande buskar som hagtorn och slån sparades i kraftledningsgatan, då vedlevande skalbaggar är beroende av deras nektar och pollen.

Kraftledningsgatan

5 Friluftsliv

Området nyttjas till viss del av närboenden. Det finns en enklare utmärkt led i området.

5.1 Tillgänglighet, parkering, leder och informationsskylt

Genom och längs med området går en enskild grusväg. Längs med denna, se bilaga 1, finns en gräsbevuxen parkeringsplats lämplig för en bil. Där kraftledningen möter grusvägen går en mindre led upp i området, leden går sedan längs med branten åtminstone bort till Vångabacken. Informationsskyltar om naturreservatet bör sättas upp ledens början och där den lämnar området, se bilaga 1.

5.2 Utmärkning av naturreservatets gräns

Gränsmarkering ska utföras enligt anvisningar från Naturvårdsverket.

6 Jakt och fiske

Naturreservatet medför inga inskränkningar i jakträtten.

7 Tillsyn

Länsstyrelsen ansvarar för regelbunden tillsyn av reservatet.

8 Dokumentation och uppföljning

8.1 Uppföljning av bevarandemål och skötselåtgärder

Uppföljning av bevarandemål ska ske i enlighet med de anvisningar som Naturvårdsverket utfärdar. Skötseln av naturreservatet följs upp kontinuerligt så att bevarandemål och syfte med naturreservatet uppnås. Länsstyrelsen ansvarar för uppföljning och avrapportering av skötselåtgärder.

8.2 Revidering av skötselplanen

Skötselplanen gäller tills vidare vad gäller i planen angivna mål och skötselåtgärder. De skötselåtgärder som anges i skötselplanen ska ses över om uppföljningen av kvalitetsmålen visar att en översyn är nödvändig eller i övrigt när det är påkallat.

9 Kostnader och finansiering

9.1 Ekonomisk utredning

Förvaltaren gör en ekonomisk utredning avseende kostnader och intäkter för förvaltningen.

9.2 Finansiering av förvaltningen

Staten ansvarar för (ev. bekostar):

- upprättande och revidering av skötselplan,
- utmärkning och underhåll av naturreservatets gränsutmärkning,
- tillverkning och underhåll av informationsskyltar, inkl skyltställ, 2 styck,
- tillsyn av naturreservatet,

Förvaltaren ansvarar för (ev. bekostar):

- genomförande av skötselplanens mål,
- uppföljning av bevarandemål och skötselåtgärder,
- övervakning av florans, faunans och svamparnas utveckling,

Markägaren ansvarar för (ev. bekostar):

- Avverkning av granplateringen.

Förvaltaren och markägaren kan genom skötselavtal överföra ansvaret för vissa av ovanstående punkter till annan part.

10 Kostnadsansvar och prioriteringar

	Skötselåtgärd	Tidpunkt	Skötselområde	Kostnads- och åtgärdsasvarig	Prioritet	Upplysningar
Markskötsel	Skapa död ved	Snarast	Naturskogsliknande ädellövskog och ädellövskog-restaurering	Förvaltaren	1	Åtgärderna görs motor-manuellt, inga skogsmaskiner
	Röjning/gallring av träd	Löpande	Ädellövskog-restaurering	Förvaltaren	2	Motormanuellt
	Avverka granplanteringen	Senast 2029	Ädellövskog-restaurering	Markägaren	3	
	Röjning av gran	Löpande	Hela området	Förvaltaren	2	Motormanuellt
	Dämning av två diken		Sumpskog	Förvaltaren	2	
	Plantering av ek, lind, lönn, fågelbär, hassel och avenbok	Löpande	Ädellövskog-restaurering	Förvaltaren	2	Inhägning kan behövas
Anläggningar	Uppsättning och underhåll av informationsskyltar	Snarast, sedan löpande	Bilaga 1	Länsstyrelsen	1	
	Uppsättning och underhåll av gränsmarkering	Snarast, sedan löpande	Hela området	Länsstyrelsen	1	

11 Rödlistade arter enligt Artdatabanken 2015

RE	CR	EN	VU	NT	LC
Nationellt utdöd	Akut hotad	Starkt hotad	Sårbar	Nära hotad	Livskraftig

Kategori

Lavar:

Bokvårtlav, *Pyrenula nitida* NT

Fåglar:

Spillkråka, *Dryocopus martius* NT

12 Källor

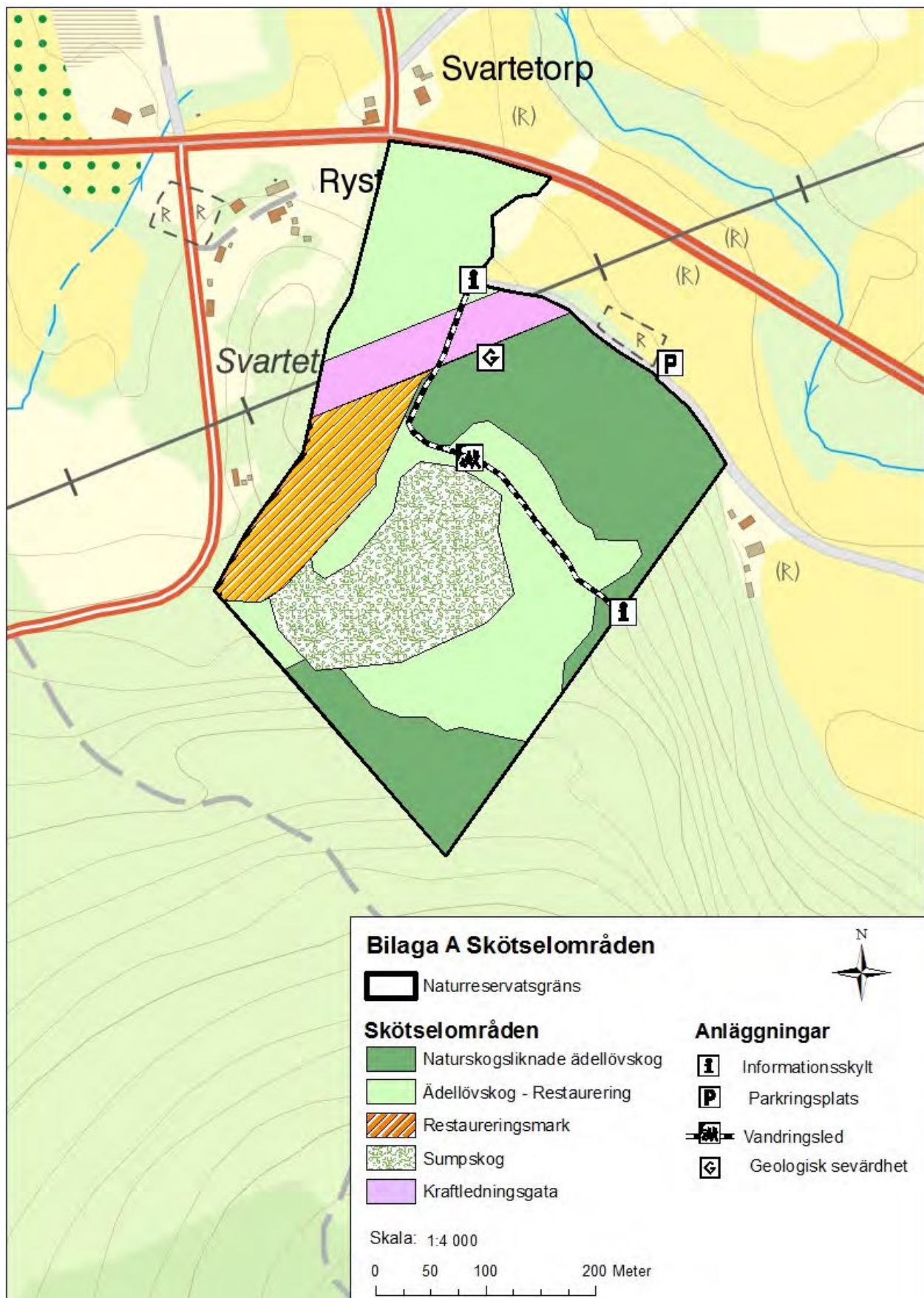
12.1 Kartor

- Häradsekonomiska kartan 1926-34, Arkelstorp J112-3-41, Rikets allmänna kartverks arkiv
- Enskifte 1813, 11-VÅN-25, Lantmätrimyndigheternas arkiv
- Flygfoto 1947, Lunds Universitet
- Övriga kartor och bakgrundskartor, Lantmäteriet © Geodatasamverkan

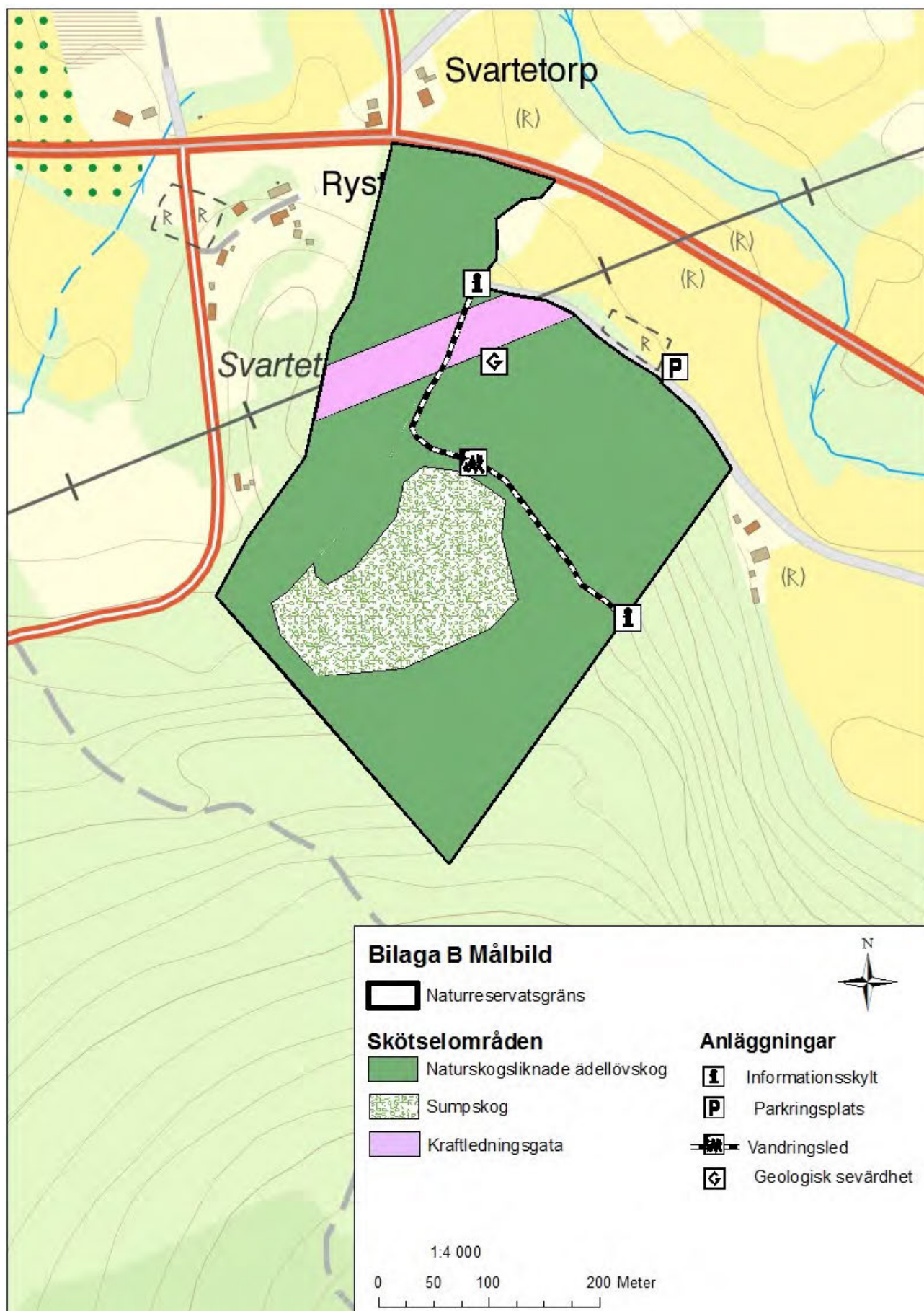
12.2 Litteratur

- Kulturmiljöprogram för Skåne 2006, Länsstyrelsen i Skåne län
- Länsstyrelsen i Kristianstads län 1996. Från Bjäre till Österlen. Skånska natur- och kulturmiljöer
- Artdatabankens artfaktablad <http://www.artdata.slu.se>
- Riksantikvarieämbetets fornsök
- Ersättningsutredning, Värderingsbyrån, 2014

Bilaga A. Skötselområden

Bilaga B. Målbild

Naturreservatet Svartetorp i Kristianstads kommun utgörs av Vångabergets nordliga spets. I området finns gott om flyttblock och häftiga branter. Skogen utgörs främst av ädellövsog.

En del i länsstyrelsens verksamhet är att skydda värdefull natur genom att bilda naturreservat och upprätta skötselplaner.

Skötselplanen innehåller syftet med reservatet, en markhistorisk beskrivning samt planerad markanvändning, mål och skötselåtgärder för området. Den innehåller också information om friluftsliv, samt om hur en framtida uppföljning av området är tänkt att ske.

Länsstyrelsen
Skåne

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12